

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady pre mediálne služby dňa 19. 6. 2024

Správne konanie: 0094/SKO/2024 (predchádzajúce č. 355/SKO/2019)
Predmet: § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z.
Účastník konania: Rozhlas a televízia Slovenska
Správny orgán: Rada pre mediálne služby

Dátum: 5. 6. 2024

Prílohy: rozhodnutie č. RL/8/2019, rozsudok sp. zn. BA-5S/139/2019

NÁVRH UZNESENIA:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109, § 110 a § 236 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“), v senáte 1 zloženom z predsedníčky senátu doc. PhDr. Anikó Dušíkovej, CSc. a členov senátu Ivana Bindasa a PhDr. Marty Danielovej, v súlade so zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov a § 234 ods. 3 zákona č. 264/2022 Z. z., rozhodla, že správne konanie č. 0094/SKO/2024 (predchádzajúce č. 355/SKO/2019) vo veci možného porušenia povinnosti podľa § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách (ďalej len „zákon č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii“) vedené voči vysielateľovi Rozhlas a televízia Slovenska, podľa ustanovenia § 30 ods. 1 písm. h) zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní

zastavuje,

pretože odpadol dôvod konania začatého na podnet správneho orgánu.

Úloha:

Kancelária Rady vyhotoví písomné rozhodnutie o zastavení konania a doručí ho účastníkovi konania.

T: 19. 7. 2024

Z: ReO

* * *

Rada pre vysielanie a retransmisiiu (ďalej len „Rada“), ktorá bola zákonom č. 264/2022 Z. z. transformovaná na Radu pre mediálne služby, na svojom zasadnutí dňa 21. 11. 2018 prijala uznesenie o začatí správneho konania voči vysielateľovi Rozhlas a televízia Slovenska vo veci možného porušenia **§ 16 ods. 3 písm. b)** zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii v súvislosti s tým, že dňa 23. 9. 2018 v čase o cca 20:00 hod. odvysielal na programovej službe Rádio Slovensko program *Bez obalu*, v ktorom mohlo dôjsť k nezabezpečeniu objektívnosti a nestrannosti politicko-publicistického programu.

Témou programu *Bez obalu* odvysielaného dňa 23. 9. 2018 v čase o cca 20:00 hod. na programovej službe Rádio Slovensko bola problematika celibátu v rímskokatolíckej cirkvi. Programom poslucháčov sprevádzal moderátor Branislav Dobšínský a pozvaným hosťom bol rímskokatolícky kňaz Michal Lajcha, ako vyplynulo z rozhovoru, spoluautor v tom čase čerstvo vydanej knihy s názvom *Tragédia celibátu, mŕtva manželka*, ktorá sa uvedenou témou zaoberala. V rámci programu odzneli viaceré vyjadrenia a boli prezentované informácie, ktoré mohli vyznievať kriticky voči rímskokatolíckej cirkvi, v súvislosti s jej dvojtvárnosťou, sexuálnymi pedofilnými škandálmi, zneužívaním detí kňazmi, či homosexualitou v cirkvi. Keďže medzi kritériá objektívneho informovania je možné okrem iného zaradiť aj vyváženosť sprostredkovaných informácií, vzhľadom na obsah programu a rozsah kritických vyjadrení na adresu rímskokatolíckej cirkvi vzniklo dôvodné podozrenie, že mohlo dôjsť k porušeniu povinnosti podľa § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z., zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť politicko-publicistického programu.

Oznámenie o začatí správneho konania bolo účastníkovi konania doručené dňa 17. 12. 2018, na základe čoho sa začalo správne konanie č. 355/SKO/2019. V zmysle § 11 ods. 12 vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 410/2015 Z. z. o podrobnostiach výkonu správy registratúry orgánov verejnej moci a o tvorbe spisu došlo k zmene čísla predmetného správneho konania na č. 0094/SKO/2024.

Dňa 8. 1. 2019 bolo Rade doručené vyjadrenie účastníka konania k predmetu správneho konania

zaevidované pod č. 355/SKO/2019-6.

Podkladmi pre rozhodnutie Rady boli záznam vysielania programu *Bez obalu*, odvysielaného na rozhlasovej programovej službe Rádio Slovensko dňa 23. 9. 2018 o cca 20:00 hod., prepis/popis skutkového stavu a vyjadrenie účastníka konania.

Rada po získaní všetkých podkladov pre rozhodnutie a oboznámení sa s nimi v danej veci rozhodla dňa 20. 3. 2019 a vydala rozhodnutie č. RL/8/2019, ktorého výrok znie nasledovne:

„Rada pre vysielanie a retransmisiiu (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 4 ods. 1 až 3 a § 5 ods. 1 písm. g) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 308/2000 Z. z.“) postupom podľa ustanovenia § 71 zákona č. 308/2000 Z. z. rozhodla, že účastník správneho konania č. 355/SKO/2019 (pôvodne správne konanie č. 1456/SKO/2018) Rozhlas a televízia Slovenska, vysielateľ na základe zákona

porušil

povinnosť ustanovenú v § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z.

tým,

že dňa 23. 9. 2018 v čase o cca 20:00 hod. odvysielal na rozhlasovej programovej službe Rádio Slovensko program Bez obalu, v rámci ktorého odznali kritické vyjadrenia a jednostranné názory na adresu rímskokatolíckej cirkvi v súvislosti s jej dvojtvárnosťou, sexuálnymi pedofilnými škandálmi, zneužívaním detí kňazmi a homosexualitou v cirkvi, bez náležitej názorovej opozície, čím došlo k porušeniu povinnosti zabezpečiť objektivitu a nestrannosť politicko-publicistického programu,

za čo mu ukladá

podľa ustanovenia § 64 ods. 1 písm. a) zákona č. 308/2000 Z. z. sankciu – upozornenie na porušenie zákona“.

Proti rozhodnutiu Rady č. RL/8/2019 podal účastník konania na Krajský súd v Bratislave **správnu žalobu**. V žalobe namietal primárne to, že rozhodnutie malo vychádzať z nesprávneho právneho posúdenia veci, pretože predmetný program **nebol politicko-publicistickým programom a preto sa na účastníka konania ako vysielateľa nevzťahovala povinnosť zabezpečiť objektivitu a nestrannosť spravodajských programov a politicko-publicistických programov podľa § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii**.

Správny súd v Bratislave (ktorý v zmysle zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov prevzal pôsobnosť a agendu Krajského súdu v Bratislave) vo veci rozhodol rozsudkom sp. zn. **BA-5S/139/2019** zo dňa 30. 1. 2024 (ďalej aj „zrušujúci rozsudok“), doručeným Rade dňa 22. 2. 2024, tak, že rozhodnutie Rady č. RL/8/2019 zo dňa 20. 3. 2019 **zrušil** a vec **vrátil** Rade na ďalšie konanie.

Správny súd v Bratislave po preskúmaní rozhodnutia Rady dospel k záveru, že žalovaná Rada nepostupovala v súlade so zákonom, pretože nesprávne právne posúdila charakter namietaného programu, ktorý bol predmetom konania vo veci možného porušenia § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii, keďže na namietaný program aplikovala nesprávnu právnu normu. Podľa súdu predmetný program *Bez obalu* **nebol politicko-publicistickým programom**. Preto bol daný dôvod na zrušenie rozhodnutia žalovanej Rady podľa § 191 ods. 1 písm. c) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia.

V závere zrušujúceho rozsudku Správny súd v Bratislave uviedol:

„32. Právnym názorom, ktorý vyslovil správny súd v zrušujúcom rozsudku, je orgán verejnej správy v ďalšom konaní viazaný (§ 191 ods. 6 SSP). Vzhľadom na viazanosť žalovanej právnym názorom správneho súdu a vzhľadom na prechodné ustanovenie § 234 ods. 3 zákona č. 264/2022 Z. z., bude žalovaný v ďalšom konaní povinný opätovne posúdiť konanie žalobcu v zmysle zákona o vysielaní v súlade s právnym názorom správneho súdu.“

Zrušujúci rozsudok Správneho súdu v Bratislave sp. zn. **BA-5S/139/2019** z 30. 1. 2024 nadobudol právoplatnosť dňa 22. 3. 2024.

Podľa § 135 ods. 2 druhej vety zákona č. 264/2022 Z. z. „Ak súd rozhodnutie regulátora zruší a vec vráti na nové konanie, regulátor rozhodne o sankcii najneskôr do troch mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia správneho súdu.“

* * *

Prepis/popis skutkového stavu

Monitorované vysielanie: Bez obalu

Vysielané dňa: 23. 9. 2018

Čas vysielania: 20:00 hod.

Vysielací čas cca:

20:00:00 Oznam o presnom čase / Správy RTVS / Zelená vlna /

20:05:48 Bez obalu, začiatok programu

Rozprávačka: „Ak mal apoštol Peter manželku a Ježišovi to vôbec neprekážalo, ba práve jemu zveril do rúk svoju cirkev, prečo by potom nemohol byť ženatý a mať rodinu aj samotný pápež Ako jeho nástupca? Bez obalu hovorí rímskokatolícky kňaz Michal Lajcha. Napokon aj pápež, ktorý prijal našich vierozvestovcov, Cyrila a Metoda, bol sám tiež ženatý, dodáva. Cirkev sa tak podľa neho v otázke celibátu spreneverila Ježišovmu odkazu a stala sa pyšnou, pokryteckou a čoraz viac odtrhnutou do života i bežných veriacich. Volá po zdobrovoľnení celibátu pre kňazov a hovorí, že práve takéto vynucované neprirodzené záväzky môžu viesť aj k všetkým tým pedofilným škandálom, ktoré otriasajú verejnosťou i katolíckou cirkvou. Kňaz Michal Lajcha, Bez obalu, v rozhovore s Braňom Dobšínskym.“

Hudobný blok

Braňo Dobšínský: „Dámy, páni, dobrý večer. Hostom dnešného Bez obalu je Michal Lajcha, rímskokatolícky kňaz, autor knihy Tragédia celibátu, mŕtva manželka, v ktorej volá po zdobrovoľnení celibátu pre katolíckych kňazov. Pán Lajcha, taká prvá logická otázka, chcete zrušiť celibát alebo povinný celibát, lebo sa chcete oženiť?“

Michal Lajcha: „Veľmi dobrá otázka, ale by som to nedával do tejto roviny, pretože môj spoluautor, Peter Lucián Baláž, spoluautor tejto knihy určite takéto myšlienky nemá a rieši to principiálne, čiže to sú dve nejaké také roviny. Osobná a tá odborná. Určite, že sa do istej miery prelína, ale ja by som to tak špecifikoval, ani tak nejde o zrušenie celibátu ako o...“

Braňo Dobšínský: „Podmienku, ako že to musí byť povinnosť, katolíckeho kňaza.“

Michal Lajcha: „Presne tak, zdobrovoľnenie, ale tá rétorika, ktorú naša kniha používa, je že svätenie ženatých mužov. To je to know how, ktorým sa chcem uberať, lebo to je myslím si, že jediná priestrelná cesta.“

Braňo Dobšínský: „Skúsme taký krátky citát, pán Ježiš si povolal ženatého Petra za apoštola. Cirkev teda postavil na ženatom mužovi. Vo svätom písme je napísané aj to, že biskup nech je muž jednej ženy. Tvrdíte, že súčasná rímskokatolícka cirkev sa v tomto spreneverila Ježišovmu...“

Michal Lajcha: „Úplne presne ste to povedali, konkrétne ten rok je 1139, keď bol Druhý lateránsky koncil...“

Braňo Dobšínský: „Gregor myslím bol pápež...“

Michal Lajcha: „Gregor VII, áno došlo k vypudeniu ženatých mužov, biologických otcov a manželov z kléru, čiže katolícka cirkev sa stala cirkvou celibátnych mužov. Napriek tomu, že bola založená na ženatom, postavená bola na ženatom Petrovi, hej Peter mal manželku.“

Braňo Dobšínský: „A Ježišovi to nevadilo?“

Michal Lajcha: „Samozrejme, že mu to nevadilo, kto pozná sväté písmo, nech si číta, absolútne to neriešil, pre pána Ježiša to bolo niečo úplne prirodzené, normálne, samozrejmé. Pre Ježiša Krista nebolo problémom milovanie Petra, jeho prvého apoštola a potom nejaké vyučovanie alebo slávenie, alebo čokoľvek, čo oni robili.“

Braňo Dobšínský: „Čiže inými slovami, keby sa nestalo to, čo sa stalo počas Gregora, pápeža Gregora, tak povedzme, dnes by mohol byť pápež František ženatý a mať deti?“

Michal Lajcha: „Napríklad tak, konkrétne poviem z histórie, pápež Adrián bol legitímne, regulárne, právoplatne ženatý so svojou manželkou Stefániou, to nebola nejaká jeho konkubína alebo družka, alebo nejaká tajná žena, to bola legitímna, regulárna, právoplatná, presne tak a pre zaujímavosť poviem len poslucháčom, že to je ten pápež, ktorý prijal našich slovanských slávnych vierozvestov, svätých Cyrila a Metoda, ktorí prišli z Veľkej Moravy, prijal ich pápež Adrián II.“

Braňo Dobšínský: „Dobre, tak potom tá logická otázka znie, prečo sa to stalo? Vy, naznačili ste v tej knihe, že vlastne ono to vychádza nie z Ježišovho odkazu, ale z nejakých prímiesí Platóna, stoikov, nejaký manicheizmus, teda dualita tela a duše a zlého a dobrého.“

Michal Lajcha: „Veľmi dobrá otázka. Asi v každej krčme jestvuje argument, ktorý pozná každý chlap, teda taký typický krčmový argument, že kvôli majetkom, čo netvrdím, že nie je pravda, určite, že to bol faktor, bol to dôvod, pre ktorý tu celibát dodnes máme, ale nebol jediný a určite nebol najdôležitejší.“

Braňo Dobšínský: „Tam cirkev ale odpovedá, že vlastne kňaz tej farnosti, on ju nevlastní, on je len správca, čiže nemá čo odkázať deťom.“

Michal Lajcha: „Presne tak, preto túto súčasnú dobu v 21. storočí, to je úplne irelevantný argument, čo sa týka majetku, ja som pracoval vo farnosti v Kľaku a je presne dané, definované, ktoré peniaze sú moje, ktoré nie sú moje. Peniaze, ktoré sa vyzbierajú zo zvončeka, je...“

Braňo Dobšínský: „Proste tú faru si nemôžete zobrať a odnieť na chrbte.“

Michal Lajcha: „Samozrejme, to s tým nič nemá, aj keby ja som mal manželku a desať detí, tak ako tá fara stále je majetkom právnickej osoby a ja ako fyzická osoba Mišo Lajcha s tou farou nič nemám. To poviem príklad, keď horár býva v horárni, horáreň patrí štátnym lesom a on dôjde do dôchodku, z horárne sa vysťahuje, čiže pre dnešnú dobu absolútne nie je ten argument majetku relevantný, pretože aj keby bola akákoľvek tá farnosť bohatá a kňaz mal akokoľvek veľa detí a rodiny, tak jednoducho zákony sú nastavené veľmi jasno a tam je dané, čo je majetok farnosti ako právnickej osoby, ktorá má svoje IČO a čo je majetok mojej osoby.“

Braňo Dobšínský: „Dobre a teda tie argumenty potom sú, alebo vychádzajú, ja neviem, svätý Augustín žil najprv veľmi roztopašne, potom sa stal veľmi takým až mystickým a celibátnym ...nezrozumiteľné... dokonca praktizoval jedno riešenie, ktoré potom cirkev neodporúčala mladým mužom, myslím...“

Michal Lajcha: „Vykastroval...“

Braňo Dobšínský: „Áno, čiže vychádzame z nenávisti k telu, k sexualite?“

Michal Lajcha: „Aj tak sa to dá povedať, Platón povedal, že telo je hrob duše, on to tak hlásal, to je ten Platónov dualizmus, telo je hrob duše alebo väzenie duše, alebo jed duše, toto sú Platónove myšlienky. A nie je žiadne tajomstvo, že kresťanstvo bolo veľmi ovplyvnené práve novoplatonizmom.“

Braňo Dobšínský: „Ale Platón nebol kresťan.“

Michal Lajcha: „Nebol kresťan, ale poviem taký príklad, taký obraz, také maličké podobenstvo pre lepšie pochopenie. Predstavme si to novovznikajúce kresťanstvo ako malé dieťa a dieťa má vlastnosť takú, že opakuje po dospelých.“

Braňo Dobšínský: „Nasáva podnety.“

Michal Lajcha: „Nasáva, presne tak, nasáva, doslova absorbuje tie podnety z okolia a to dieťa je učiteľ, snaží sa prispôbovať, proste odkukáva ten svet dospelých, nejakým spôsobom ho kopíruje a toto robilo aj kresťanstvo, že kresťanstvo bolo obklopené silnými filozofiami, silnými náboženstvami, ako boli stoicizmus, spomínaný novoplatonizmus, manicheizmus, kynizmus.“

Braňo Dobšínský: „Ktorí spájali vlastne akože pohrdanie svetom, telom a...“

Michal Lajcha: „Presne tak, tam bol ten negativizmus voči telu, pohrdanie ľudským telom.“

Braňo Dobšinský: „Dobre a prečo sa neinšpirovali staršími bratmi vo viere, ako ich nazýval Ján Pavol II., teda židia, ktorí teda ten rabín je učiteľ, má rodinu, je vlastne niečo ako kňaz v tej katolíckej cirkvi.“

Michal Lajcha: „Áno, ale tam to bolo tiež problematické, pretože židia vychádzali z knihy Levitikus a židia veľmi striktné rozlišovali čisté, nečisté. Svet čistého a svet nečistého tam bol prítomný a tie normy Starého zákona takisto poslúžili tej negativizácii ľudského tela a ľudskej sexuality.“

Braňo Dobšinský: „Čiže budovať nejaký kult čistoty?“

Michal Lajcha: „Presne tak, kult čistoty, to je tá starozákonná idea, tá starozákonná myšlienka, že kto sa teší láske Boha, musí sa vzdať lásky smrteľníkov, inak povedané, je nekompatibilná láska božstva, láska Boha s láskou ľudskou. A ešte inak to poviem, je neprípustné, aby sa manžel v noci pomiloval so svojou manželkou, aby mali manželský akt a na druhý deň vysluhoval eucharistiu.“

Braňo Dobšinský: „Lebo bola by akože nečistá tá eucharistia?“

Michal Lajcha: „No takto sa to berie. To sme sa dostali úplne k tomu meritu veci.“

Braňo Dobšinský: „To mi ale potom napadá, že katolícka cirkev hlása teda, tradičnú rodinu treba zachovať, pochoduje za tradičnú rodinu a vlastne svojim kňazom, kléru, upiera rodinu, deti, manželstvo.“

Michal Lajcha: „Toto je to, čo ma najviac trápi a presne k tomuto sme v tej knihe došli, že to sú nejaké tie paradoxy, na jednej strane katolícka cirkev bojuje proti gender ideológii, bojuje za život, ako ste spomínali, pochody za život. Cirkev sa hrdí tým, že je na strane rodiny a života, manželstvo a rodina, to je ako priorita pre katolícku cirkev, taký prioritný záujem a paradoxné je to, že práve tá katolícka cirkev má výlučne celibátnych duchovných, aby sme to správne pochopili, nič nemám proti celibátu a v tej knihe píšeme, že celibát zostáva posvätnou skutočnosťou a má svoj význam aj v presexualizovanej dobe a čím ďalej, tým bude mať azda väčší význam, ale musí byť dobrovoľný. Presne tak, aby niekto nepovedal, že Lajcha s Balážom bojujú proti celibátu, to je nezmysel, my bojujeme proti absolutizácii celibátu.“

Braňo Dobšinský: „Čiže kto si ho zvolí, tak ten nech ho má, kto ho nechce, nebude to podmienkou toho, že bude kňazom.“

Michal Lajcha: „Ide o to, aby celibát nebol ako podmienka ku kňazstvu a ďalší taký veľmi vážny problém je, že vlastne ženatý muž, biologický otec a manžel, ktorý by sa chcel stať kňazom, tak musí ovdovieť a to je vlastne názov tej našej knihy, musí sa stať vdovcom...“

Braňo Dobšinský: „Mŕtva manželka...“

Michal Lajcha: „Aby mohol byť vysvätený za kňaza. A toto je tá podstata veci, ktorú aj na facebookových diskusiách alebo na nejakých fórach veľmi málokto rieši, ten lightmotív vychádzajúci z názvu tej knihy, že hrob, smrť a pohreb tej milovanej a milujúcej osoby, s ktorou, citujúc Písmo ten manžel tvoril jedno telo, tak to je tá brána ku rímskokatolíckemu kňazstvu pre ženatého muža.“

Braňo Dobšinský: „Vy to dokonca nazývate nejakou negatívnu, diabolskou antropológiou.“

Michal Lajcha: „Toto je morbidnosť, ako v stredoveku sme mali morbidne križiacke výpravy, mali sme tam morbidnu inkvizíciu, mali sme tam morbidne upaľovanie, tak v 21. storočí, už chvála pánu Bohu už nič takéto nemáme, iba nepriamo kánonické právo, z kánonického práva v paragrafe tisícštyridsaťdva hovorí implicitne, hej, to nie je tam explicitne vyjadrené, ale sa to dá z toho paragrafu vydedukovať, kánon tisícštyridsaťdva, alebo cielene povedané paragraf tisícštyridsaťdva, že manželka je, citujem, jednoduchou prekážkou k sväteniu. To je obrovský rozpor, to je antropológia a aká!“

Braňo Dobšinský: „Keď ste boli v seminári, ako vám vysvetlili, že cirkev do toho času, keď sa to stalo povinným, čo bola horšia, alebo nevedela, to nie je pravda prinesená tým Mojžišom na tých dvoch doskách.“

Michal Lajcha: „Samozrejme, že nie, toto je veľmi vážny argument, že celibát je čisto ľudský zákon, ako celibát je dišpenzovateľný, to vieme z XY veľmi veľa prípadov kňazov, ktorí boli pápežom takzvané laicizovaní, že sa mohli oženiť a založiť si rodinu, dokonca i v kostoloch mohli mať sviatočné manželstvo, čiže celibát je dišpenzovateľný, nakoľko je nie božieho práva, ale je ľudského práva, že celibát je ľudský zákon, ktorý pápež môže kedykoľvek v podstate zrušiť, ale z toho praktického hľadiska pápež nebude riskovať schizmu.“

Braňo Dobšinský: „Často sa používa aj ten argument z Nového zákona, myslím Matúš 19:12, teraz budem citovať, že sú totiž ľudia neschopní manželstva, ktorí sa tak narodili, zo života matky, iní sú neschopní manželstva, lebo ich takými urobili ľudia, ďalší sú neschopní manželstva, lebo sa sami urobili takými pre Nebeské kráľovstvo.“

Michal Lajcha: „Áno, ale ešte ďalej tam je, že kto to môže pochopiť, nech pochopí. A tam je ten Ježišov zmysel pre pluralitu.“

Braňo Dobšinský: „Čo môže znamenať pre vás voľbu?“

Michal Lajcha: „Samozrejme, akékoľvek citáty sa môžu tu povedať zo Svätého písma, nedá sa to prebiť tým, že Ježiš si povolal za apoštola a za prvého apoštola, lebo na ňom postavil cirkev, ženatého Petra. Uzdravil jeho svokru. Ďalej vo Svätom písme máme napísané, biskup nech je muž jednej ženy, dvanásť storočí cirkev svätila ženatých mužov za kňazov. Tam to fungovalo približne tým štýlom, že máš usporiadanú rodinu, dobre vychádzaš so svojou manželkou, dobre vedieš svoju rodinu, tak veď aj našu farskú rodinu, tak buď naším správcom našej komunity a keďže si sa osvedčil vo vedení tej svojej biologickej rodiny, tak veď aj našu duchovnú rodinu a tento fakt sa nedá poprieť. Ono keď kritici, alebo naši oponenti povedia, že no ale Petrovi tá manželka zomrela, to už sú také ako ideologizovanie, že také prispôbovanie tej histórie vo svoj prospech tej celibátnej ideológie, alebo že ju, Peter tú svoju manželku vyhnal do kláštora, čiže oni už vlastne spolu nič nemali a to je tá negativizácia toho tela, negativizácia toho manželského spojenia, negativizácia sexuality, lebo to je niečo...“

Braňo Dobšinský: „Čiže z nášho pohľadu oni to vlastne tí, ktorí sú proti zrušeniu celibátu, oni to bránia nejak tak, že majú až zažitú v sebe, že telo je zlé, sex je vlastne zlý, či už je manželský, nemanželský. Potom ako nakoľko je úprimné takéto hovorovanie pre túto rodinu a podobne?“

Michal Lajcha: „Pre mňa je to tiež veľmi ťažko pochopiteľné, títo ľudia, oni si vážia ľudskú lásku, aj si vážia ľudskú sexualitu, lebo však to sú veľkí bojovníci za teológiu tela Jána Pavla II. Ktorý oddémonizoval sexualitu a tam práveže to bolo o tom, že sexualita je božím darom, to bola v teológii naozaj taká revolúcia Jána Pavla II., teológia tela Jána Pavla II., ale my v tej knihe s Petrom hovoríme, že ešte jeden krok tam chýba a síce aby cirkev svätila ženatých mužov a to bude ten najväčší dôkaz toho oddémonizovania sexuality, lebo...“

Braňo Dobšinský: „Budem zlomyseľný, že vám skočím do reči.“

Michal Lajcha: „Nech sa páči.“

Braňo Dobšinský: „Ešte jeden krok mi napadá, takisto bratia vo viere evanjelici majú ženy, čiže kňazky.“

Michal Lajcha: „Toto je pre katolícku cirkev problém a aj bude problém, lebo to nemá oporu vo Svätom písme, rozumieme sa, že pre katolícku cirkev je alfa a omega božie slovo, Sväté písmo a tam je to oveľa náročnejšie, lebo prvotná cirkev hovorí o diakonistkách, že boli diakonistky, ale nie je tam tá historická opora, že by cirkev niekedy svätila ženy za kňazky, ani vo Svätom písme sa to nikde nespomína, čiže toto by bolo oveľa náročnejšie.“

Braňo Dobšinský: „Rozmýšľam ešte k tomu celibátu. Vy vlastne slúžite na fare po kňazovi Rudolfovi Kluchovi, ktorý dlhé roky žil na tej fare so svojou manželkou v úvodzovkách a so svojimi tromi deťmi, ktoré dokonca ministrovali.“

Michal Lajcha: „Bohužiaľ nemohla byť jeho právoplatnou manželkou pred Bohom, nemohol mať s ňou sviatostné manželstvo, nemohol mať s ňou cirkevný sobáš.“

Braňo Dobšinský: „Koľko je takýchto Kluchov na Slovensku? Bol, alebo je, je ich veľa?“

Michal Lajcha: „Lahšiu otázku nemáte? S ohľadom na to, že máme povinný celibát, že máme absolutizáciu celibátu a monopolizáciu celibátu a s ohľadom na to, že Ježiš kritizuje pokrytcev, farizejov, tak kto by nemal byť pokrytec, keď nie farár, keď nie kňaz, tak z tohto pohľadu určite veľa, na môj vkus určite veľa. Vychádzajúc z evanjelia, ktoré kritizuje farizejov a pokrytcev a keby sme mali celibát dobrovoľný, keby v evanjeliu v písme nebolo napísané, že nebudte pokrytci, nebudte farizeji, Ježiš vyčíta ...nezrozumiteľné... ľudia nevedia kade chodia a potom toto sú tie argumenty ľudí, že vodu káže, víno pije. No bohužiaľ, tak my akože z tej kazateľnice možno vyzývame v rámci kázni, homílií, príhovorov o nejakej autentickosti, úprimnosti, nehrať divadlo pred božou tvárou a koľko rázy sami to takto žijeme. Ale tie počty, viete, že to je takzvané interné fórum a to je záležitosť aj určitého spovedného tajomstva a veľmi vysokého súkromia a intimity, čiže to žiadna štatistika nemá šancu vyskúmať.“

Braňo Dobšinský: „Prieskumom, v Poľsku sa urobil taký jeden prieskum, na vzorke nejakých myslím 1000 kňazov, že vyšlo z neho, že až 68% katolíckych kňazov v Poľsku žilo, alebo stále žilo vo zväzku so ženami a 15% s nimi má aj deti. 80% duchovných by chcelo slúžiť Bohu a zároveň mať ženu. Podľa vás na Slovensku by to dopadlo ako?“

Michal Lajcha: „Netrúfam si to, netrúfam si to odhadnúť. Ono tam môže nastať aj určitý taký pojmový chaos, že čo to znamená vlastne ten zväzok so ženou, že vlastne trvalý, alebo takto sa opýtam, koľko mesačný alebo koľkoročný vzťah by sa považoval...“

Braňo Dobšinský: „No na vznik dieťaťa netreba mesiac.“

Michal Lajcha: „Tam je to jasné, áno, v prípade biologického otcovstva, tam je to jednoducho jasné...“

Braňo Dobšinský: „Ale to je vzťah vlastne tým pádom.“

Michal Lajcha: „Samozrejme a to dieťa je dôkazom toho vzťahu a tak to dieťa sa dá zatajovať a tak ďalej a tak ďalej.“

Braňo Dobšinský: „Podľa mňa ešte teraz k tým začiatkom, vy ste, pokiaľ som sa dobre dočítal, boli vysvätený ako dvadsaťpäťročný zhruba, áno?“

Michal Lajcha: „Áno a celibát som slúbil dvadsaťštyriročný.“

Braňo Dobšinský: „To sa práve chcem spýtať, môže dvadsaťštyri, dvadsaťpäť, dvadsaťdvaročný človek, ktorý sľubuje doživotný celibát, ktorý sa zaväzuje k celoživotnej askéze sexuálnej vôbec tušiť, do čoho sa rúti a čo to všetko znamená?“

Michal Lajcha: „Nemôže. Nemôže, je to veľmi individuálne, je to subjektívne, nemožno hádzať všetkých do jedného vreca, za seba hovorím, že nemôže vedieť do čoho ide. Veľmi pekne to vyjadruje slovenský básnik Rudolf Dylong, ktorého aj v knihe spomíname, že prosím vás, čo môže vedieť ten dvadsaťdva, dvadsaťtri, dvadsaťštyriročný chlapčisko o živote muža, čo môže vedieť o tom, že mať rodinný krb, žiť mu, slúžiť mu a preň žiť sú dobré, krásne a šľachetné veci. Pre mňa bolo zas takým veľmi veľkým, krutým, bolestivým až mučivým zrkadlom, keď sa mladší brat oženil, založil si rodinu, narodili sa mu deti a vtedy som spoznal vlastne tú biedu celého tohto systému, aj to v knihe spomínam dokonca.“

Braňo Dobšinský: „To bol taký zlom pre vás?“

Michal Lajcha: „To bol zlom, že inak vníma tieto veci človek po tridsiatke a inak ich vníma v seminárnej formácii.“

Braňo Dobšinský: „Tá formácia, vy ju nazývate brainwashing, znamená to teda čo? Že ten seminár, to je akýsi skleník, kde je ten seminarista izolovaný od života a potom vykročí do niečoho, o čom vôbec netuší?“

Michal Lajcha: „Presne tak, ako ste to povedali. Používam aj to silné slovo brainwashing, za ktoré určite si zliznem veľkú vlnu kritiky, lebo do vlastného hniezda sa nešpiní, ale pravda oslobodí.“

Braňo Dobšinský: „Aká bola tá ich pravda, ten brainwashing, čo to znamená?“

Michal Lajcha: „Ešte by som upresnil, ten brainwashing ja vzťahujem iba na túto tému povinného celibátu, nemyslím to komplexne.“

Braňo Dobšinský: „Hej, dostaňte to iba na to, čo bolo tým lightmotívom toho brainwashingu?“

Michal Lajcha: „To bola taká teológia alebo pseudoteológia, také teologizujúce až ideologizujúce tézy o tom, že komu Boh dáva povolanie ku kňazstvu, tomu dáva povolanie k celibátu. Že to ide ruka v ruku, že ty, prosím ťa, nerieš, či máš povolanie k celibátu, však keď povolanie ku kňazstvu, to Boh dáva to povolanie k celibátu akoby automaticky.“

Braňo Dobšinský: „Čiže on ti vlastne pomôže, ale keď to nezvládneš, tak nie si hodný kňazstva.“

Michal Lajcha: „V podstate tak, ja som veľmi rýchlo zistil, že to je v podstate nezmysel, manželstvo a kňazstvo sú kompatibilné a napríklad ja sa tak cítim, ja sa cítim byť povolaný do manželstva, ja som rodinne založený človek a touto knihou nepopieram svoje kňazstvo a svoje kňazské povolanie a o tomto to je, že manželstvo a kňazstvo je skĺbiteľné a kompatibilné pre Ježiša a jeho evanjelium, pre prvotnú cirkev prvých 12 storočí, len nie pre nás v súčasnosti.“

20:31:12 Rádio Slovensko, zvukový predel / upútavky na vlastný program / Zelená vlna, informácie pre motoristov /

20:31:37 Bez obalu, pokračovanie programu

Braňo Dobšinský: „Dámy a páni, dobrý večer, hostom dnešného Bez obalu je Michal Lajcha, rímskokatolícky kňaz, autor knihy Tragédia celibátu, mŕtva manželka, v ktorej volá po dobrovoľní

celibátu pre katolíckych kňazov. Vrátim sa k vám teraz osobne. Ste celibátny kňaz, máte na starosti nejakú farnosť, nejakých farníkov. Riešite rodinné problémy, manželské problémy, výchovu detí, môže kňaz, ktorý v živote nezažil niečo také, ako je naplnená, konzumovaná, použijem tento termín, láska, čiže to manželstvo, čiže to mať deti, rozumieť takým základným veciam ako je rodina, manželstvo?“

Michal Lajcha: „Veľmi často to zaznieva, či na facebooku, keď si pozriete, alebo kdekoľvek, ja sa snažím čo najviac pohybovať s ľuďmi aj na periférii cirkvi, aj s ateistami, veľmi veľa sa rozprávam s kamarátmi, čo najviac sa ako kňaz snažím mať ruku na pulze života, aby som čo najviac tomu životu rozumel, napriek tomu, že som donútený žiť v celibáte, ale samozrejme je to obrovský argument, ktorý keď rozoberieme...“

Braňo Dobšinský: „Cítite to ako deficit vy osobne?“

Michal Lajcha: „Samozrejme, samozrejme, že to cítim ako deficit, moji kamaráti, rovesníci, spolužiaci majú dve, tri, štyri deti, ktoré už sú školopovinné samozrejme, alebo aj na druhom stupni. Ja keď sa snažím s nimi rozprávať a trošku ich chápať, vnímať, tak človek to cíti ako obrovský deficit, to mi stačí ísť na návštevu k bratovi, ktorý má tri deti, nedávno som mu krstil najmladšie dieťa, no a tam to človek vidí, že o čom je ten manželský, rodinný život, o čom je tá výchova detí a zrazu sa cíti úplne maličký.“

Braňo Dobšinský: „Vy to tak vidíte cez sklo.“

Michal Lajcha: „Úplne a to je obrovský problém. To rozdelenie.“

Braňo Dobšinský: „Aj to zabolí?“

Michal Lajcha: „Určite, že to zabolí, veď keby to nezabolelo, tak tá kniha nebude napísaná takým dosť pikantným štýlom, tam je ten základný problém, že ten svet klerikov, by som ho nazval takým jedným brehom, klerici, teda tí duchovní a laici, dokonca v tej knihe to tak aj dosť tvrdo kategorizujeme, že to je kasta a to je plebs, sa akosi vzdáľuje. Nám akoby ten svet tých laikov a my im. Súčasne akože chceme tomu svetu rozumieť a sme povolaní, poslaní niečo kázať, niečo ohlasovať a ja som to vždy vnímal ako obrovský rozpor, že ja v nedeľu prídem v jednej dedine, v druhej dedine, v tretej dedine, Kľak, Ostrý Grúň, Hrabičov, v každej dedine je v každú nedeľu jedna svätá omša. Tam ľudia prídu načerpať, od Boha samozrejme, ja som ten mediátor, sprostredkovateľ. A ja som ten, ktorý im má niečo priniesť, niečo odovzdať, nejakú inšpiráciu do života, posilnenie, potešenie, osvieženie duše, samozrejme nie sebou, Mišom Lajchom, ale božím slovom, no a s týmto som sa musel boriť, zápasiť samozrejme nedeľu, čo nedeľu, že čo povedať tak, aby to bolo akceptované prijímané, keďže ja neriešim tie problémy, čo majú.“

Braňo Dobšinský: „Ste jednou nohou vo svete a jednou nohou mimo sveta.“

Michal Lajcha: „Presne tak, presne tak. Tak ja si myslím, že s týmto som problém nemal, lebo sa čo najviac snažím ako chápať ľudí a žiť s nimi a rozprávať s nimi aj za desať rokov môjho pôsobenia sa mi nikdy nestalo, že by niekto tú kázeň, ten príhovor, tú homíliu nejako neprijal za to, že to bolo odtrhnuté od života alebo od veci. Ja som sa snažil v rámci tej autentickosti a úprimnosti nehovoriť to, čo by nebolo zo mňa. Tú rétoriku som sa snažil vždy zvoliť nie takú autoritatívnu, poučovaciú, že ja som tu majster pravdy a ja vám tu idem vyložiť, ako to má byť. Vôbec nie. Ja som to bral ako takú ponuku, pozvanie, svedectvo, ja kážem zo seba a pre seba v tom kostole za tým mikrofónom a ak vás niečo osloví, budem rád.“

Braňo Dobšinský: „Kto sa pridá, pridá.“

Michal Lajcha: „Kto sa pridá, sa pridá. Ja vás pozývam k nejakému uvažovaniu.“

Braňo Dobšinský: „Mňa inak celkom fascinuje, keď sa o tom rozprávam s katolíkmi, že ako si to teda vysvetliť, že gréckokatolíci, pravoslávni, to už nehovorím o evanjelikoch a ďalších a ďalších kresťanských cirkvách, ktoré tiež fungujú na základe evanjelia, že či potom oni neberú ako niečo menej, že my sme viac, my sme tá elita, vy neviete, o čom hovoríme.“

Michal Lajcha: „Vidím, že ste si asi preštudovali tú knižku, lebo presne toto tam riešime, pred nami je veľká, veľká, veľká cesta, lebo ak aj cirkev začne svätiť ženatých mužov, nevieme kedy, či to bude za päťdesiat rokov alebo za sto, alebo neviem kedy.“

Braňo Dobšinský: „Poznáte ten vtip, mi napadá, že vám skočím do reči, taký starý vtip mi napadol, že rozprávajú sa dvaja kardináli na konkláve, že či sa dožijeme zrušenia celibátu a ten jeden hovorí tomu druhému, že my asi nie, ale naše deti alebo vnuci áno.“

Michal Lajcha: „No, poznám to jasné, od bohosloveckých čias.“

Braňo Dobšínský: „Je cirkev v tomto, myslím Vatikán alebo teda rímskokatolícka cirkev pyšná, povedzme aj voči svetu aj voči tým iným kresťanským cirkvám?“

Michal Lajcha: „Určite, v tomto sa prejavuje tá pýcha, že nechce vpustiť ženatých mužov medzi seba. Tá pluralita, to je proste škodná.“

Braňo Dobšínský: „Ale pýcha je smrteľný hriech, zahubí ju cirkev, takého hriechy?“

Michal Lajcha: „Netrúfam si to zhodnotiť, ako nad tým všetkým je Boh. V každom prípade cirkev je božsko-ludská ustanovizeň a v týchto veciach, o ktorých sa bavíme, tá božská zložka veľmi presakuje, ale ešte by som sa vrátil k tomu, čo ste hovorili. Ten pohľad taký pohrdajúci, ten pohľad cez prsty tých celibátnych na tých ženatých, potenciálne ženatých kňazov, lebo no však ešte to tu nemáme oficiálne, ale v gréckokatolíckej cirkvi je to a rozprával som sa s mnohými gréckokatolíckymi, v ich cirkvi, gréckokatolíckej, bohužiaľ to zakúšajú, že na toho ženatého chlapa, ktorý je otec, manžel, biologický otec a súčasne kňaz na farnosti, sa pozerajú jeho celibátni kolegovia proste cez prsty.“

Braňo Dobšínský: „A on nemôže byť myslím ani biskup potom?“

Michal Lajcha: „Presne tak, nemôže byť ani biskupom, lenže vo Svätom písme máme napísané, že biskup nech je muž jednej ženy. Čiže my touto knihou hovoríme s Petrom, že nie keď sa naša cirkev, rímskokatolícka cirkev dostane na úroveň gréckokatolíckej to bude v poriadku, ale keď ženatý muž, manžel a otec biologický sa bude môcť stať aj biskupom, dokonca aj pápežom, ale to úplné zrovnoprávnenie, čo do dôstojnosti aj čo do toho statusu, aj toho imidžu, aj z toho pohľadu a náhľadu spoločnosti či zhora, či zdola na toho ženatého klerika, otca, manžela a súčasne presbytera, kňaza, aby bol úplne rovnoprávny, tak to je cesta možno ešte na stovky rokov.“

Braňo Dobšínský: „Čiže hovoríte, že sa na neho pozerajú horšie, ako by sa na neho pozeral Ježiš?“

Michal Lajcha: „Áno, lebo on je kontaminovaný sexualitou. Lebo on sa v noci pomiloval so svojou manželkou.“

Braňo Dobšínský: „Ale Ježiš to tak nebral?“

Michal Lajcha: „Ježiš to tak nebral, samozrejme že to tak nebral. Keby to tak bral, samozrejme si nevyvolí ženatého Petra za apoštola.“

Braňo Dobšínský: „Pýtal som sa vlastne na pýchu cirkvi, mňa to napadá aj v tej súvislosti, poviem jedno číslo 20000 detí iba v Holandsku zneužitých kňazmi, priznaných, že to boli roky a tak ďalej. Ďalšie tisícky a tisícky v Nemecku. Predtým v Írsku, potom Spojené štáty, áno Boston, dlhoročné krytie, súvisí to podľa vás s celibátom, jednoducho tá energia, to sa niekde zavrie, ten pud sa niekde zavrie a potom vybuchuje tam, kde nemá?“

Michal Lajcha: „Spojené štáty, Boston, áno presne tak, to je strašné. Pre mňa to súvisí a veľmi pekne ste to vyjadrili, spomíname to aj v knihe, dokonca ja na obálku sme to dali do anotácie, to je strašné niečo, že cirkev sama seba definuje ako predsedajúca v láske, hej, tá sebadefinícia cirkvi je, že je predsedajúca v láske ...nezrozumiteľné... a táto predsedajúca v láske má pedofilných kňazov.“

Braňo Dobšínský: „Nielen kňazov ale aj prelátov.“

Michal Lajcha: „Aj biskupov, aj prelátov, aj ešte ich aj kryje v záujme toho, že im nič kredit cirkvi, nepohoršovať teda, zachovať ten status, ten imidž, kredit cirkvi, tak sa to zametá pod koberec, kryje sa to aj desaťročia.“

Braňo Dobšínský: „Prečo podľa vás, akože je to strach o stratu moci, alebo...“

Michal Lajcha: „Presne tak, presne tak, veľmi dobrá knižka je to napísaná, Lawler – Kolaps katolíckej kultúry, a to mapuje zrovna tieto pedofilné škandály v Bostone a v americkej cirkvi. Presne toto, čo ste povedali, sú tu tie motívy, strata moci, strata pozícií, strata spoločenského postavenia.“

Braňo Dobšínský: „Dobre, ale to úplne bežné medzi bežnými ľuďmi, o tom sa ani nediskutuje, že proste zneužiť dieťa je niečo odporné. A proste tí, ktorí celebrujú, premieňajú oplátku na Božie telo, im to nedochádza?“

Michal Lajcha: „Mne sa to tiež do hlavy nezmestí, ale pripúšťam, že človeku z toho ako s prepáčením za výraz hrabne.“

Braňo Dobšínský: „Myslíte z toho celibátu, hej? A teda je možné, že práve takéto regulácie, ktoré sú proti telu a proti povedzme proti že prirodzenosti, priťahujú aj povedzme ľudí, ktorí sú sexuálne nevyrovnaní.“

Michal Lajcha: „Áno, môžu mať takýto dôsledok, samozrejme, ja som toto aj napísal do knihy, že ja, keby som bol homosexuál, tak nič lepšie ako kňaz, to hovorím z katolíckej cirkvi, si neviem predstaviť. Ako to je úplne ideálne povolanie pre takto orientovaného človeka.“

Braňo Dobšínský: „Povedzme to homolobby, čo sa písalo o Vatikánsku a tak?“

Michal Lajcha: „Hej, hej, lenže bohužiaľ, mne to už príde troška ako diskriminácia heterosexuálov v rámci katolíckeho kňazstva, ale nedával by som to do takej absolútnej súvislosti. Samozrejme, my máme v knihe kapitolu Elitarizmus rímskokatolíckych duchovných, keď hovoríme o tej pedofilii, že predsedníčka v láske má pedofilných kňazov, citujeme pri tom veľmi slávneho kňaza francúzskeho Guy Gilberta, ktorý vo svojej knihe Srdce v ohni myslím hovorí, že sa prečistí vzduch. On hovorí, že sexuálne pedofilné škandály a promiskuitný klérus je katastrofou pre pokoncilovú cirkev, veľmi taký trefný citát od neho tam máme a s ním sa stotožňujeme ako autori tej knihy, že sa prečistí vzduch. Ja netvrdím, že keď bude dobrovoľný celibát, tak že už nevypláva žiadny pedofilný škandál na povrch.“

Braňo Dobšínský: „Majú povedzme gréckokatolíci menej takýchto...“

Michal Lajcha: „Presne toto tvrdíme, na všetky takéto argumenty, čo aj teraz sa rozbehli po facebooku alebo po internete, bloggeri píšu a proti nám, že ten celibát nijako nesúvisí so zneužívaním detí, tak to je také, viete, že keď mi donesiete desať odborníkov, ktorí tvrdia, že to nesúvisí, tak ja donesiem desať odborníkov, ktorí tvrdia, že to súvisí.“

Braňo Dobšínský: „Ja vám poviem, s čím to ale súvisí nepochybne, ja mám syna, ja som kedysi ministroval. A keď toto všetko čítam, ja si dobre rozmyslím, či ho zavediem do kostola, nenechám ho povedzme ministrovať, ak to bude chcieť, lebo neviem, čo sa bude diať za dverami sakristie. Divíte sa mi?“

Michal Lajcha: „Presne tak už, vôbec sa nedivím. Vôbec sa nedivím a pánu Bohu ďakujem, že ja som vo farnosti, kde mi tí rodičia dôverujú. Ale napadne ma to, napadne ma to, že veď ale oni dôverovali aj tým, ktorí teraz sedia v base a sú odsúdení. Aj tým dôverovali a paradoxne tí, ktorí boli možno najlepších, najschopnejších kňazi, ktorí najviac vedeli s tou mládežou, s tými deťmi pracovať, tak tí takto dopadli.“

Braňo Dobšínský: „To sa nevylučuje.“

Michal Lajcha: „To sa nevylučuje. Práveže sa mi zdá, že je v tom taká súvislosť, že tí takí ako schopní kňazi, pastoračne, aj na prácu s deťmi, tak takto zlyhali.“ Čiže moja rétorika je prečistí vzduch. Prečistil by sa vzduch.“

Braňo Dobšínský: „Odpadlo by, čo má odpadnúť.“

Michal Lajcha: „Uznajte, minimálne by to nevyznievalo tak sprost, prepáčte sprost, že cirkev je sužovaná sexuálnymi pedofilnými škandálmi, čo sú do neba volajúce hriechy, to je niečo strašné a tak urputne drží, povinný celibát a nesväti ženatých mužov a absolutizuje celibát a monopolizuje celibát.“

Braňo Dobšínský: „A myslíte si, povedzme, že práve ten povinný celibát odradil, odpudil alebo vyhnal z cirkvi potenciálnych alebo dobrých kňazov?“

Michal Lajcha: „Určite. Spomínam viacero takýchto prípadov aj v tej našej knihe, to je jednoznačné, že keby bol celibát dobrovoľný a cirkev by svätila ženatých mužov, tak by mala viac povolaní, pretože, viete koľkí reagujú teraz, mladí ľudia, chalani alebo ja starší chlapi, rozmýšľal som o kňazstve, ale celibát ma odradil. Veľmi veľa takýchto ľudí poznám a keby sa toto začalo preberať a keby to bola diskutovaná téma, tak sa budú oveľa viac ozývať, lenže problém je ten, že ten ženatý muž, manžel, otec, alebo mladý chalan, ktorý si chce založiť rodinu, on aj nemá skade vedieť, že je legitímne, regulárne, korektné cítiť aj povolanie ku kňazstvu. Veď za 800 rokov tej ideologizácie a hrubo povedané to vymývanie mozgov, osemstoročné vymývanie mozgov, tak ten chalan ako nevie, že on môže byť povolaný.“

Braňo Dobšínský: „Beriete to ako dva svety, ktoré sa vylučujú?“

Michal Lajcha: „Presne tak, to je kontradikcia, to je rozpor, jednoducho, to sa vždy podáva tak, že buď alebo.“

Braňo Dobšínský: „Ja sa vrátim ešte k tým pedofilným škandálom, čítali sme hovorím o Holandsku, Nemecku, riešilo sa Spojené štáty, Írsko a tak ďalej, na Slovensku ticho. Myslíte si, že keď sa to deje tam, u nás sa to nedeje?“

Michal Lajcha: „Želal by som si, aby sa to nedialo, ale teraz najnovšie priznám sa, v aute som počas šoférovania sem som si cez mobil pozeral nejaké, čo myslím včera iba vybehlo alebo dokonca iba dneska doobeda, tak uvidíme, budeme to sledovať, že ako to bude, ale to musíme byť veľmi opatrní.“

Braňo Dobšinský: „Počkáme si, ale logika hovorí, že keď sa to dialo tam, tak asi by sa to malo diať aj tu.“

Michal Lajcha: „Zrejme, no máme 5 miliónov ako krajina, no kiež by, ja by som bol šťastný, keby sa nič takéto nepreukázalo.“

Braňo Dobšinský: „No minimálne Nevidzany mi napadajú, kde sa vlastne celá obec postavila voči matke, ktorá to chcela riešiť.“

Michal Lajcha: „Pamätám si ten prípad. Je to strašné, je to strašné, ale treba byť opatrný v tom, že nikto ešte nie je obvinený, nikto nie je odsúdený.“

Braňo Dobšinský: „Nie, to nechcem ani takto, ale podľa vás, akože naozaj, to sú už také veci, poviem taký patetický termín, volajú do neba. Čo to spraví podľa vás s rímskokatolíckou cirkvou v 21. storočí?“

Michal Lajcha: „Možno jej to aj prospeje, prospeje jej to, treba to chápať v tom zmysle, že jednoducho to bude taký ťah na autenticitu. Jasné, že to bude facka, to bude rana, jednoducho tá kredibilita, dôveryhodnosť katolíckej cirkvi výrazne klesne, to bude obrovské sito pre veriacich, ale je to veľká výzva zatiahnuť na hlbinu, samozrejme, že odpadnú tí, ktorí to nemyslia vážne, cirkev stratí v spoločnosti ten status, že pri sčítaní obyvateľstva, keď toto vypukne, tak pri sčítaní obyvateľstva kvantum ľudí už nedá ten krížik, že rímskokatolíci, neprizná sa k tomu.“

Braňo Dobšinský: „A nemôže to ešte viac naopak zmilitarizovať to ultrakonzervatívne krídlo, že teda sa uzavrie do takej pevnosti a bude si brániť zubami nechtami to, čo tu bolo?“

Michal Lajcha: „Aj to je možné, ale určite by to správne nebolo, no v každom prípade sa prečistí vzduch v tom zmysle, že tých, koľko máme teraz katolíkov, 70% oficiálne štatisticky, či dokonca 80, tak akože podľa Štatistického úradu Slovenskej republiky a to absolútne nezodpovedá realite. To ja sa snažím aj ľudí vo farnosti tak nejako viesť, alebo tak ich k tomu nejako pozývať, že buď sám sebou, akože keď si ateista, buď ateista, akože nehrajme sa pred Božou tvárou, nehrajme divadlo, že nehrajme sa na katolíkov, keď tými katolíkmi nie sme. Ja s tým nemám absolútne žiadny problém, keď katolícka cirkev bude mať 15 alebo 20% členov pri sčítaní obyvateľstva a to možno nás privedie aj k takému troška menej veľikášskemu postoju, tej autenticite. A k tým pedofilným škandálom, veľmi dobrý argument, už keď sa budú jedni odborníci z jedného tábora hádať s odborníkmi z druhého tábora, psychológmi alebo psychiatrami, že či pedofilné škandály majú súvis s celibátom alebo nemajú, tak ja vám to poviem veľmi jednoducho, koľko takýchto škandálov má gréckokatolícka cirkev alebo evanjelická cirkev alebo tie cirkvi, ktoré majú celibát dobrovoľný a ktoré majú ženatých kňazov a presbyterov.“

Braňo Dobšinský: „Môže znížiť riziko, hej, tak to mám chápať?“

Michal Lajcha: „Určite, určite.“

Braňo Dobšinský: „Toto je veľmi kontroverzná téma, aj keď je to diskutovaná téma a nie ste prvý, ktorý s tým prichádza, sú o tom knihy napísané a mnohé, aj v katolíckej cirkvi sa o tom diskutuje, napriek tomu, nečakáte, že po tomto sa na vás zosype, už sa zosypalo?“

Michal Lajcha: „Už sa zosypalo, my sme s tým ráтали, my sme boli s tým pripravení a ako toto je dlho pripravovaný projekt.“

Braňo Dobšinský: „Už ste boli aj na koberčeku, alebo pôjdete?“

Michal Lajcha: „Nebol som, nebol som, je to prekvapivé, ale...“

Braňo Dobšinský: „A ste pripravený na to, že môžete čeliť nielen od povedzme kléru alebo teda vašich predstavených, ale povedzme aj od spolubratov, myslím laikov, niečo tomu takému, že toto je ten zradca, odrodilec, heretik, kacír?“

Michal Lajcha: „Áno, to už sa deje, aj kolegovia povedia, Mišovi šibe, alebo jeden biskup povedal, odtrhol sa z reťaze. Tak ja neviem, či som sa ja odtrhol z reťaze, alebo sa cirkev odtrhla z reťaze, to nechcem teraz akože celú inštitúciu zhadzovať, ale jednoducho my tu hľadáme pravdu na základe Biblie a histórie, to je historicko-kritická, biblická, teologická analýza a to je to, že som sa utrhol z reťaze, že poviem, čo je v písme a poviem, čo je v realite. To sa mi ako nevidí. A čo najviac tak zaráža, tá plytčina, že to odsudzovanie, posudzovanie, moralizovanie, odsudzuje sa, posudzuje sa, píšú sa blogy, statusy, komentáre a ja si to čítam a vidím, že chlapec môj, ty si tú knihu nemal v ruke. Kolegovia, kňazi, spolubratia v službe, kolegovia, ja podľa toho, čo napíše na tom internete alebo do toho blogu vidím, že on to nečítal tú knihu, ani ju len nemal v ruke.“

Braňo Dobšinský: „Ale už má názor, hej?“

Michal Lajcha: „Už má názor, neviem podľa čoho, bohužiaľ, no s tým sme všetkým rátali, s tým sme všetkým rátali, vôbec ma to neprekvapuje ako to, čo sa deje ma vôbec neprekvapuje, pretože naša ambícia ani nebola tu na Slovensku niečo riešiť, tá populárna verzia knihy bola už len vo finále taký nejaký, nechcem povedať že prílepok, ale taký nejaký nápad, že počúvaj, nebude dobré aj v slovenčine vydať takú nejakú verziu pre laikov bez tých zložitých dobových citátov, bez tých bibliografických odkazov, tak sme sa na to dali a ešte sme mali s Petrom takú troška polemiku, že troška sa na mňa pozeral cez prsty, ale prosím ťa, ty tu riešiš Slovensko. My sme toto písali pre, tú štúdiu, vedeckú štúdiu sme písali pre teológov a pre učiteľský úrad cirkvi vo svete, nie na Slovensku.“

Braňo Dobšinský: „Dobre a keď iba nedávno ste mali Kristove roky, ešte máte pred sebou dlhú etapu života, keď zistíte, že celá táto téma uviazla na plytčine, že veci zostanú tak, ako sú.“

Michal Lajcha: „Budem mať čisté svedomie, že som spravil to, čo bolo v mojich silách.“

Braňo Dobšinský: „Aká bude vaša voľba, opustiť cirkev a založíte si rodinu, alebo budete sa ďalej bojovať...“

Michal Lajcha: „To sa nevyklučuje, ono sa dá bojovať za túto tému a súčasne aj vlastne založiť si rodinu.“

Braňo Dobšinský: „Čo by ste zvolili, čo je vaša priorita?“

Michal Lajcha: „Ešte takto by som upresnil, že cirkev neopustím v podstate nikdy, lebo do cirkvi som sa začlenil krstom a krst má teologicky nezmazateľný znak.“

Braňo Dobšinský: „Myslím kňazský úrad.“

Michal Lajcha: „Cirkev nemôžem opustiť, môžem z nej vystúpiť, ale to je nezmazateľný znak, to je otázka krstu. A kňazský úrad v zmysle kňazskej služby, môže sa to stať, s tým sa rátalo, ako keby som na tieto veci nebol pripravený, tak nemôžem vydávať takúto knihu.“

Braňo Dobšinský: „Dobre, ale čo by ste si teda zvolili? Keby ste zistili, že táto vaša naozaj srdcová, evidentne srdcová téma a potreba očistiť cirkev, že tá cirkev sa nechce očistiť podľa vás, alebo teda chce zostať taká, aká je, tak vy tiež ešte máte v nej miesto ako kňaz? Tá vyššia vrstva, tá kasta?“

Michal Lajcha: „Áno, ja to poviem tak, mne sa zdá, že snáď iba na Slovensku, česť výnimkám, sa hodnotí pravda alebo výpoveď podľa autora a podľa toho, čo autor spravil, alebo nespravil. Že pravdivosť hodnota výroku sa nehodnotí podľa autora výroku, že či sa ja ožením, alebo neožením, tak to na tej argumentácii, ja mám taký pocit, že vo svete by žiadny teológ, žiadny profesor, žiadny odborník v danej téme, by nesundal tú tému za to, že ale on sa oženil.“

Braňo Dobšinský: „No veď ani Luthera nesúdia, alebo tie jeho spisy podľa toho, že sa oženil s Katarínou von Bora. Ale moja otázka bola jasná, keby sa cirkev nezmenila, bola by v tejto podobe, chceli by ste byť ďalej členom tej, ako to vy nazývate kasty?“

Michal Lajcha: „Je to dobrá otázka, ale musím to spresniť, mňa sa to už netýka, lebo nestane sa, že pápež povie, kňazi, ktorí to tak cítite, myslíte a uvádzate, tak sa môžete oženiť a založiť si rodinu s retrospektívnou platnosťou.“

Braňo Dobšinský: „Ale videli by ste, že tá cirkev niekam smeruje, podľa vás dobrým smerom, ale keby nesmerovala, keby podľa vás zostala pyšná, spupná.“

Michal Lajcha: „Áno, ale viete, že to je beh na dlhé trate, ja ani s Petrom Balážom nie sme naivní, že toto možno in memoriam, možno in memoriam mňa niekto rehabilituje, možno budem na dôchodku.“

Braňo Dobšinský: „Ale s tými trendami, keby ste cítili, že tie trendy nejdú, že cirkev uviazne v tej pýche, chceli by ste byť súčasťou tej kasty?“

Michal Lajcha: „To by som nechcel, ale to je úplne, úplne iná rovina. Ako ja hovorím, ja som založený, teda som nastavený tak rodinne.“

Braňo Dobšinský: „A uvidíte.“

Michal Lajcha: „No jasné a uvidím čo, uvidím čo život prinesie a otvorený som.“

Braňo Dobšinský: „Veríte, že vy sa povedzme ešte dožijete toho, povedzme že sa cirkev vráti k tej tradícii pred Gregorom a nebude celibát podmienkou kňazstva?“

Michal Lajcha: „Chcel by som tomu veriť, chcel by som tomu veriť, no mám tridsaťštyri, tridsaťpäť, ja neviem, či možno keď budem mať osemdesiat, že cirkev začne svätiť ženatých mužov? Kardinál Carlo Maria Martini povedal, že cirkev je dvesto rokov pozadu. On už zomrel tento kardinál, takže môžeme len hádať, že v akej oblasti, takže tie zmeny sa dejú veľmi, veľmi pomaly a ja to aj v tej knihe spomínam taký obraz, taký príklad, že cirkev je akoby taký zaoceánsky, obrovský parník 120000 tonový, to je

obrovský kolos, obrovská masa a on si pláva tým oceánom nejakou rýchlosťou, hej a to je obrovská hybnosť. A teraz kapitán povie, ideme zle, meníme kurz, meníme azimut. A teraz koľko potrvá, kým sa reálne tá masa, ten kolos zmení v smere. To nie je len tak.“

Braňo Dobšínský: „Tomu sa hovorí vatikánsky horizont.“

Michal Lajcha: „A tobôž, že my nie sme žiadni kapitáni, my sme poslední niktoši, ktorí tu volajú po nejakej zmene, čiže ešte aj to je povedzme veľká cesta.“

Braňo Dobšínský: „No neviem, je, správny preklad je, cirkev je spoločenstvo veriacich, kde by si mali byť všetci rovní, mylím sa?“

Michal Lajcha: „Mali by si byť, ale predsa je to nejaká inštitúcia, ktorá má takmer po celej zemeguli možno ľudí.“

Braňo Dobšínský: „Poručíkov, seržantov a tak.“

Michal Lajcha: „Zas je to obrovská inštitúcia, to zas treba povedať, že už nie sme v časoch tej takej spontánnosti, keď cirkev vznikala pred tisíc rokmi, tak už jednoducho musí byť nejaká hierarchia, nejaké aj byrokracia aj nejaké riadenie, to už je proste obrovská inštitúcia, čiže ja som malinká farnosť, kde pôsobím, 1200 obyvateľov v troch dedinkách, ale už ani tam by to neplatilo, že všetci sme si rovní, však sme si všetci rovní, ale niekto je kostolník, niekto je farár, niekto je správca farnosti, niekto je vo farskej rade, niekto je v ekonomickej, že pred Bohom sme si všetci rovní, ale tak každý má nejakú funkciu a tak je to aj v cirkvi.“

Braňo Dobšínský: „Úplne na záver, vy ste vstúpili do povedomia verejnosti tak celkom bizarne z môjho pohľadu tým tetovaním, kde ste si nechali vytetovať na telo citát žalm. I keby som mal ísť tmavou dolinou, nebudem sa báť zlého, lebo ty si so mnou. To je vaše životné motto?“

Michal Lajcha: „Dá sa to tak povedať a teraz v súvislosti s vydaním tých kníh, odhaľovaním pamätnej tabule Rudofa Kluchu, je to také stvárnené, že je to veľmi platné, ale dalo by sa to povedať, že je to také životné motto ten Žalm 23.“

Braňo Dobšínský: „Logická otázka potom znie, čoho sa teda Michal Lajcha bojí? Čo je to, čo desí Michala Lajchu?“

Michal Lajcha: „Vlastná slabosť, vlastná hriešnosť, vlastná pýcha? Vlastná necitlivosť, nehládanie pravdy, zanedbanie dobrého?“

Braňo Dobšínský: „Čiže vlastne to, čo všetkých nás zrejme, toľko Michal Lajcha, ďakujem za rozhovor.“

Michal Lajcha: „Ďakujem aj ja veľmi pekne za pozvanie, bolo mi ctou a potešením.“

Braňo Dobšínský: „No a pekný zvyšok dňa a pokoj v duši praje aj Braňo Dobšínský.“

20:53:24 Bez obalu, koniec programu

20:53:25 Hudobný blok / Upútavky na vlastný program / Oznámenie o presnom čase

21:00:03 koniec záznamu

* * *

Podľa § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii „Vysielateľ je povinný zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť spravodajských programov a politicko-publicistických programov; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.“

Podľa § 3 písm. l) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii „politická publicistika je program tematicky zvyčajne spätý so spravodajstvom, ktorý obsahuje najmä komentáre k správam a udalostiam, analýzy vývoja, politické stanoviská k udalostiam a názory politikov na jednotlivé témy“.

Podľa § 234 ods. 3 zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách „Konania vo veci dodržiavania právnych predpisov, ktoré sa začali pred 1. augustom 2022 a ktoré neboli právoplatne skončené, sa dokončia podľa právnych predpisov účinných k 31. júlu 2022.“

Podľa § 30 ods. 1 písm. h) zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov „Správny orgán konanie zastaví, ak odpadol dôvod konania začatého na podnet správneho orgánu“.

* * *

Ako už bolo uvedené vyššie, témou programu *Bez obalu* odvysielaného dňa 23. 9. 2018 v čase o cca 20:00 hod. na programovej službe Rádio Slovensko bola **problematika celibátu v rímskokatolíckej cirkvi**. Programom poslucháčov sprevádzal moderátor Branislav Dobšinský a pozvaným hosťom bol rímskokatolícky kňaz Michal Lajcha, ako vyplynulo z rozhovoru, spoluautor v tom čase čerstvo vydanej knihy s názvom *Tragédia celibátu, mŕtva manželka*, ktorá sa uvedenou témou zaoberala.

V rámci programu odzneli viaceré vyjadrenia a boli prezentované informácie, ktoré mohli vyznievať kriticky voči rímskokatolíckej cirkvi, v súvislosti s jej dvojitvárnosťou, sexuálnymi pedofilnými škandálmi, zneužívaním detí kňazmi, či homosexualitou v cirkvi. Správne konanie bolo začaté preto, lebo medzi kritériá objektívneho informovania je možné okrem iného zaradiť aj vyváženosť sprostredkovaných informácií a vzhľadom na obsah programu a rozsah kritických vyjadrení na adresu rímskokatolíckej cirkvi vzniklo dôvodné podozrenie, že mohlo dôjsť k porušeniu povinnosti podľa § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z., zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť politicko-publicistického programu.

Z vyššie citovaného § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii vyplýva, že základným predpokladom posúdenia skutočnosti, či vysielateľ zabezpečil objektívnosť a nestrannosť politicko-publicistického programu, je odpoveď na otázku, **či predmetný program je politicko-publicistickým programom**. Ak by totiž predmetný program nebol politicko-publicistickým programom, nevzťahuje sa naň povinnosť vysielateľa zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť tohto programu.

Ku klasifikácii predmetného programu sa vyjadril aj účastník konania vo svojom vyjadrení k predmetu správneho konania, ktoré doručil Rade dňa 8. 1. 2019, a to nasledovne:

„Účastník konania v prvom rade namieta označenie relácie Bez obalu ako politicko-publicistického programu. Podľa § 3 písm. 1) zákona č. 308/2008 Z. z. je politická publicistika program tematicky zvyčajne spätý so spravodajstvom, ktorý obsahuje najmä komentáre k správam a udalostiam, analýzy vývoja, politické stanoviská k udalostiam a názory politikov na jednotlivé témy.

Zákonná definícia politickej publicistiky neobsahuje výpočet tém, ktorých spracovanie podmieňuje klasifikovanie programu ako politicko-publicistického. Podľa názoru účastníka konania tento pojem by mal byť vykladaný reštriktívne a mal by sa primárne vzťahovať na témy, ktoré majú spoločenský význam, a to i pre ich aktuálnosť. Aktuálnosť témy a jej význam pre spoločnosť i spojenie s politikou však vždy závisia od miesta a času a charakteru informácií, a preto otázka naplnenia definície politickej publicistiky musí byť posudzovaná individuálne pre každý prípad s prihliadnutím na všetky okolnosti, ako i význam prezentovanej témy pre spoločnosť. (...)

Program Bez obalu je cyklická diskusná relácia, ktorá má priblížiť verejne známe osobnosti vo verejnosti neznámych polohách, odhaliť ich motivácie, životné obavy či zdroje inšpirácie. Rovnako tak vtiahnuť do verejného diskurzu aj osobnosti, ktoré svojim životom či výsledkami, ktoré dosahujú, sú hodné verejného záujmu a priblížiť poslucháčom zdroje ich výnimočných výsledkov či spôsobu života. Už zo samotnej charakteristiky relácie Bez obalu vyplýva, že jej cieľom nie je zaoberať sa politickými témami, resp. poskytovať priestor na vyjadrovanie sa politickým činiteľom. (...)

*Účastník konania má na základe vyššie uvedených skutočností za to, že **predmetný program**, ktorý bol odvysielaný na rozhlasovej programovej službe Rádio Slovensko 23.9.2018, **nie je možné radiť medzi politicko-publicistické programy** a teda ani naň aplikovať § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z.. **Obsah predmetného programu možno priradiť k publicistickému interview**. Pre publicistiku ako skupinu žánrov, rozhlasovú publicistiku nevynímajúc, je charakteristická subjektivita. Na rozdiel od*

spravodajstva, kde sa uplatňujú predovšetkým fakty, totiž publicistika štandardne obsahuje aj názor, hodnotenie a subjektívny prístup. Zahŕňa tak hodnotiace úsudky i postoje a kombinuje analytický a syntetický prístup, ktorého výsledkom môže byť presvedčenie a získanie recipienta. Ak je vôbec potrebné aplikovať na publicistický žáner kritérium nestrannosti, je potrebné ho aplikovať najviac v rozsahu objektívneho hľadiska, inak by v posudzovanom prípade šlo o neprimeraný zásah do slobody prejavu. Je totiž zrejmé, že hodnotiace úsudky a subjektívne závery (či už na strane interviewovanej osoby alebo moderátora) nemôžu byť predmetom posudzovania z hľadiska prvkov objektívnosti a nestrannosti, ktoré sa aplikujú na spravodajské informácie. Pokiaľ sa totiž Rada aj v minulosti odvolávala na nestrannosť (v kombinácii vyváženosti a neutrality) v kontexte kritérií podľa Westerstahla a ďalších, tieto kritéria možno zohľadniť len pri skúmaní spravodajskej informácie, t. j. v spravodajstve (por. McQuail, D.: Úvod do teórie masovej komunikácie. Portál Praha, 1999, s. 172-175). Účastník konania má teda za to, že v posudzovanom prípade nešlo ani o spravodajský rozhovor, ale o publicistické interview. **Samotný formát publicistického interview nepredpokladá názorovú pluralitu medzi hosťami**, keďže hosť je spravidla len jeden. Bez akceptovania, že cieľom publicistického rozhovoru nie je priniesť názorovú pluralitu v jedinom okamihu, keďže to nie je vôbec objektívne možné, by sme museli dospieť k záveru, že publicistický rozhovor je vo vysielaní vôbec neprípustným formátom, čo je jednoznačne argumentum ad absurdum. A preto ani nemôže byť legálnym základom na obmedzenie slobody slova. Ako je uvedené vyššie, pre takúto formu žánru je typická subjektivita, čo reflektuje aj Európsky dohovor o cezhraničnej televízii, ktorý v čl. 7 ods. 3 ustanovuje povinnosť prevádzkovateľa vysielania zabezpečiť objektívne uvádzanie faktov len v spravodajských reláciách.“

Z vyjadrenia účastníka konania možno vyvodiť, že podľa jeho názoru predmetný program **Bez obalu** **nebol politicko-publicistickým programom, a preto sa naň nevzťahovala povinnosť** vysielateľa podľa § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii **zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť** politicko-publicistického programu.

* * *

Vo svojom rozhodnutí č. RL/8/2019 zo dňa 20. 3. 2019 však **Rada posúdila predmetný program Bez obalu ako politicko-publicistický program** v zmysle § 3 písm. l) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii, na ktorý sa vzťahuje povinnosť vysielateľa zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť politicko-publicistického programu podľa § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii.

Rada vo svojom rozhodnutí č. RL/8/2019 zo dňa 20. 3. 2019 ohľadom posúdenia predmetného programu ako politicko-publicistického programu konkrétne uviedla:

„Vzhľadom na argumentáciu účastníka konania bolo potrebné vyrovnať sa s klasifikovaním predmetného programu ako politickej publicistiky, t. j. preveriť, či predmetný program spĺňa kritériá pre jeho klasifikáciu ako politicko-publicistického programu.

V danom prípade je preto potrebné najskôr predmetný program skúmať podľa § 3 písm. l) zákona č. 308/2000 Z. z. podľa ktorého: „**Politická publicistika je program tematicky zvyčajne spätý so spravodajstvom, ktorý obsahuje najmä komentáre k správam a udalostiam, analýzy vývoja, politické stanoviská k udalostiam a názory politikov na jednotlivé témy.**“ Ako prvé je teda nutné posúdiť, či program spadá do programového typu politická publicistika, alebo či sa jedná o ostatnú publicistiku tak ako je definovaná v materiáli Rady¹, ktorým okrem iného určila špecifikáciu programových typov

¹ Rada schválila daný materiál na základe § 5 ods. (1) písm. f) zákona č. 308/200 Z. z.: „Do pôsobnosti rady v oblasti výkonu štátnej správy patrí: f) určovať programové typy a posudzovať zaradenie komunikátu do vysielateľom zvoleného programového typu alebo k doplnkovému vysielaniu“

pre rozhlasové a televízne vysielanie²: „**Do programového typu 2) ostatná publicistika sa započítavajú tie publicistické programy, ktoré nie sú politickou publicistikou, t.j. ostatné diskusné relácie, ďalej napr. komentáre, investigatívna, občianska publicistika, magazíny, medailóny, profily, glosy, mozaiky a pod.**“.

Z uvedenej definície politickej publicistiky teda vyplýva, že pre posúdenie toho, či je nejaký program politickou publicistikou, je potrebné zohľadniť spracovanú tému, spôsob jej spracovania, a tiež časové súvislosti viažuce sa na spracovanú tému. Kritériá sú v predmetnom ustanovení uvádzané demonštratívne; ich výpočet teda nie je uzavretý. Na to, aby bolo možné program zaradiť do politickej publicistiky, tak nie je nevyhnutné, aby boli kumulatívne naplnené všetky vyššie uvádzané znaky politickej publicistiky. Zároveň ani prítomnosť len niektorého z vyššie uvedených kritérií automaticky neznamena, že program ako celok má charakter politickej publicistiky.

Na objasnenie **spätosti programu so spravodajstvom** je najskôr potrebné vymedziť pojem spravodajstvo. Spravodajstvo je v materiáli³ Rady, ktorým okrem iného určila špecifikáciu programových typov pre rozhlasové a televízne vysielanie, definované nasledovne: „Do programového typu **Spravodajstvo** sa započítavajú programy, ktoré obsahujú aktuálne správy (obrazové, čítané alebo kombinované) z domova a zo zahraničia, informácie o počasí, dopravnej situácii, športe a ktoré žánrovo zodpovedajú charakteristike spravodajstva. Spravodajstvo stojí na informáciách a faktoch, sprostredkúva rozmanité a spoločensky podstatné informácie odrážajúce myšlienkovú pluralitu spoločnosti a slúžiace verejnosti k utváraniu vlastných názorov. Preto má byť spravodajstvo objektívne, t.j. presné, vyvážené, aktuálne, jasné, zrozumiteľné a nestranné, na rozdiel od publicistiky nemá obsahovať redaktorov či moderátorov názor, má iba tlmočiť fakty.“

Ako vyplýva z prepisu programu, isté prepojenie programu so spravodajstvom je v danom programe prítomné, keďže sa bezprostredne dotýka publikovania knihy Tragédia celibátu - mŕtva manželka, ktorú Michal Lajcha napísal spolu s Petrom Lucianom Balážom. Oboch kňazov banskobystrický biskup mons. Marián Chovanec suspendoval po tom, ako odmietli jeho podmienky a knihu neodvolali. Predmetné udalosti boli v čase odvysielania programu (t.j. 23. 9. 2018) aktuálnou spravodajskou témou.⁴ Program teda podľa názoru Rady **bol tematicky spätý so spravodajstvom** podľa § 3 písm. l) zákona č. 308/2000 Z. z.

V súvislosti s charakterom programu, ale aj vzhľadom na možnú spätosť programu so spravodajstvom, je namieste skúmať aj to, či sa program dotýkal **aktuálnych problémov**. Ťažiskovou témou programu bola problematika celibátu v rímskokatolíckej cirkvi a s tým späté sexuálne škandály jej kňazov. Rada má za to, že analyzovanú problematiku možno považovať za bezprostredne aktuálnu, nakoľko ide o dlhorožobieranú tému, s ktorou je verejnosť počas posledných rokov v médiách konfrontovaná kontinuálne a frekventovane.

Komentáre k udalostiam boli vzhľadom na programom analyzovanú problematiku jeho nedielnou súčasťou. Tento znak publicistiky (politickej, resp. ostatnej) teda program naplnil.

Politické stanoviská ani **analýzy vývoja** v programe neodznili.

K znaku politickej publicistiky - **názory politikov**, možno poukázať na skutočnosť, že Rada uviedla už vo svojom rozhodnutí č. RL/53/2010, že **účasť resp. neúčasť politikov v programe nemôže byť sama o sebe rozhodujúcou skutočnosťou pre posúdenie charakteru tohto programu**, konkrétne pre posúdenie, či je daný program politickou publicistikou alebo nie.

² [http://www.rvr.sk/cms/data/modules/download/1311757382_Programove_typy-22-3-11\(1\).pdf](http://www.rvr.sk/cms/data/modules/download/1311757382_Programove_typy-22-3-11(1).pdf)

³ [http://www.rvr.sk/cms/data/modules/download/1311757382_Programove_typy-22-3-11\(1\).pdf](http://www.rvr.sk/cms/data/modules/download/1311757382_Programove_typy-22-3-11(1).pdf)

⁴ <https://spravy.pravda.sk/domace/clanok/485246-biskup-suspendoval-knazu-michala-lajchu-pisal-o-celibate/>

Charakter publicistiky (politická alebo ostatná publicistika) Rada na základe kritérií uvedených v zákone č. 308/2000 Z. z. a v materiáli⁵, ktorým Rada okrem iného určila špecifikáciu programových typov pre rozhlasové a televízne vysielanie. Týmto kritériami sú najmä: spätosť so spravodajstvom, výskyt komentárov k správam a udalostiam, analýz vývoja, politických stanovísk k udalostiam a názory politikov na jednotlivé témy. Z uvedeného je zjavné, že názory politikov sú len jedným z príkladom uvedených kritérií pre klasifikáciu programu ako politická publicistika. Výpočet kritérií teda nie je uzavretý, a preto sa môže jednať o politickú publicistiku aj vtedy, ak sa ľudia, ktorí v politike nepôsobia, ani sa jej teoreticky nevenujú, vyjadrujú k témam ktoré politické sú. Určujúci je teda obsah témy, nie profesijné zameranie diskutujúcich. Hoci v predmetnom programe nevystupovali politici, rozoberala sa v rámci neho téma celibátu, ktorého regulácia je súčasťou cirkevnej politiky.

Účastník konania zastáva názor, že programom analyzovaná problematika nie je politickou témou a zároveň upozorňuje na skutočnosť, že hosť ani moderátor sa v rámci programu nevyjadrujú k politickým aspektom fungovania cirkvi, cit.: „Možno tiež konštatovať, že téma celibátu v rímskokatolíckej cirkvi je dlhodobo rozoberanou témou a nie aktuálne vzniknutou udalosťou (samotný hosť poukazuje na to, že problematika celibátu siaha už do obdobia sv. Petra, t. j. cca obdobie začiatku nášho letopočtu). Ako téma predmetnej relácie bola zvolená práve v súvislosti v danom čase vydaným vyššie uvedeným literárnym dielom, ktorého spoluautorom bol hosť relácie. Táto téma teda nie je politickou témou a ani diskusiu k nej nemožno vnímať ako politickú diskusiu. Ako vyplýva z prepisu/popisu skutkového stavu, ktorý je súčasťou oznámenia o začatí správneho konania v predmetnej veci, v relácii odznali názory, osobné pocity a skúsenosti pozvaného hosta - spoluautora vyššie uvedeného literárneho diela o problematike celibátu a v danom čase kňaza rímskokatolíckej cirkvi, a to najmä v kontexte historických a filozofických súvislostí. Účastník konania poukazuje na skutočnosť, že spoluautor knihy nie je politik a zároveň sa nijakým spôsobom nevyjadruje, nekomentuje, neanalyzuje udalosti politického charakteru a ani nevyjadruje politické stanoviská, resp. jeho názory na témy s ohľadom na ich politický kontext. Podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je Slovenská republika zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo. Už z tohto ustanovenia vyplýva oddelenosť cirkvi od štátu a skutočnosť, že cirkvi nie je možné priznávať politický status. Hosť relácie sa v relácii ani nevyjadruje k vonkajšiemu vzťahu cirkvi k štátu, resp. politickým aspektom (napr. problematika financovania cirkvi štátom), ale vyjadruje sa k záležitostiam spôsobu života v rámci samotnej cirkvi, ktoré v žiadnom prípade nie je možné vnímať v politickom význame v zmysle § 3 písm. 1) zákona č. 308/2000 Z. z.“

V tejto súvislosti má Rada za to, že spravovanie a riadenie interných záležitostí v rámci cirkvi a s tým súvisiaci spôsob života rímskokatolíckych kňazov upravený vlastnými cirkevnými zákonmi možno považovať za tému politického charakteru. V predmetnom prípade ide totiž o tzv. celibátnu cirkevnú politiku.

Po vykonaní analýzy programu mala Rada za to, že program vykázal dostatočnú mieru spätosti so spravodajstvom a aktuálnymi udalosťami, a diskusia v ňom bola vedená o politickej téme. Témou programu bola problematika regulácie spôsobu života kňazov v rámci celibátnej politiky rímskokatolíckej cirkvi. Diskusia v rámci programu vychádzala z konkrétnej a v tom čase aktuálnej udalosti, ktorou bolo publikovanie knihy kňaza Michala Lajchu s názvom Tragédia celibátu - mŕtva manželka ozrejmujúcej problematiku celibátnej ideológie v rímskokatolíckej cirkvi a volajúcej po zdobrovoľnení celibátu pre kňazov.

Zároveň je potrebné uviesť, že predmetný program naďalej plnil znaky publicistiky ako takej, tak ako ju Rada vymedzila v spomínanom materiáli Rady, ktorým okrem iného určila špecifikáciu programových typov pre rozhlasové a televízne vysielanie, cit.: „Do programového typu Publicistika sa radia programy,

⁵ [http://www.rvr.sk/cms/data/modules/download/1311757382_Programove_typy-22-3-11\(1\).pdf](http://www.rvr.sk/cms/data/modules/download/1311757382_Programove_typy-22-3-11(1).pdf)

ktoré žánrovo zodpovedajú charakteristike publicistiky. Publicistika okrem informácií obsahuje, na rozdiel od spravodajstva, názor, hodnotenie, zahŕňa sudy, postoje, kombinuje analytický a syntetický prístup, jej výsledkom je poznanie a prípadne presvedčenie a získanie recipienta.“

Zo záznamu vysielania programu Bez obalu zo dňa 23. 9. 2018, ako i z prepisu/popisu skutkového stavu vyplýva, že tento využíval štruktúru publicistiky racionálneho typu, t. j. použitie postupov tvorby **analýzy** (rozobratie problematiky celibátu v historických a filozofických súvislostiach), **porovnávaní** (komparácia spôsobu života rímsko- a gréckokatolíckych, evanjelických či pravoslávnych kňazov), **vysvetľovania** (fakty a vyjadrenia moderátora a hosťa podané zjednodušene, názorne a s vlastnými hodnoteniami a názormi), **dokazovania** (štatistiky počtu detí zneužitých kňazmi, výsledky výskumov, výňatky z literárnych diel pojednávajúcich o pedofilných škandáloch v cirkvi) a **argumentovania** (vyjadrenia účinkujúceho hosťa, moderátora; využitie citátov z Biblie a pod.).

Na základe vyššie uvedeného mala Rada za to, že program Bez obalu zo dňa 23. 9. 2018 **naplnil definíciu politickej publicistiky podľa § 3 písm. l) zákona č. 308/2000 Z. z. a teda bol politicko-publicistickým programom**. Argumentáciu účastníka konania, týkajúcu sa klasifikácie predmetného programu, tak nebolo podľa názoru Rady možné v danom prípade akceptovať.“

* * *

Po zrušení predmetného rozhodnutia Rady súdom a po vrátení veci súdom na ďalšie konanie je Rada **viazaná právnym názorom Správneho súdu v Bratislave**, ktorý je obsiahnutý v zrušujúcom rozsudku sp. zn. BA-5S/139/2019 z 30. 1. 2024.

Ako už bolo uvedené vyššie, Správny súd v Bratislave v zrušujúcom rozsudku zastáva právny názor, že predmetný program *Z prvej ruky* **nie je politicko-publicistickým programom** podľa § 3 písm. l) zákona č. 308/2000 Z. z. vysielaní a retransmisii, a preto **naň nemožno aplikovať ustanovenie § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii** týkajúce sa povinnosti vysielateľa zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť politicko-publicistických programov.

Správny súd v Bratislave v odôvodnení rozsudku sp. zn. BA-5S/139/2019 z 30. 1. 2024 okrem iného uviedol, cit.:

„21. Správny súd vychádzajúc z napadnutého rozhodnutia a žalobných námietok žalobcu uvádza, že žalovaný subsumovanie predmetného programu, resp. naplnenie pojmových znakov politickej publicistiky v prípade predmetného programu, založil na dvoch hlavných kritériách, a týmito boli: a) **určitá spätosť so spravodajstvom**, b) **politická téma**.

22. Pokiaľ ide o spätosť so spravodajstvom, žalovaný túto videl v tom, že hosť v programe predstavoval svoju knihu, ktorú napísal v spoluautorstve s ďalším kňazom a obaja boli suspendovaní po tom, ako odmietli podmienky biskupa a knihu neodvolali, pričom predmetné udalosti boli v čase odvysielania programu (t.j. 23. 9. 2018) aktuálnou spravodajskou témou. K tomu navyše dodal, že problematika celibátu a s tým späté sexuálne škandály kňazov je dlho-rozoberanou témou, s ktorou je verejnosť počas posledných rokov v médiách konfrontovaná kontinuálne a frekventovane, a teda je možné považovať ju za bezprostredne aktuálnu. Žalobca na druhej strane poukázal na to, že témou programu bolo predstaviť obsah novo vydanej knihy hosťa a súčasne namietal, že podstatou spravodajstva sú informácie a fakty a z prepisu obsahu programu je zrejmé, že hosť ani moderátor neuvádzajú informácie a fakty (výnimku predstavujú faktografické historické údaje, pri ktorých z hľadiska ich podstaty nie je možné posudzovať objektívnosť a nestrannosť), naopak, hosť prezentuje svoje názory, osobné pocity a skúsenosti z pozície bývalého kňaza na inštitút celibátu a na jeho dopad na rímskokatolícku cirkev, preto podľa žalobcu nešlo o spravodajský rozhovor, ale o publicistické interview.

23. Správny súd uvádza, že žalovaný teda určitú spätosť so spravodajstvom (ako jedného z definičných znakov politickej-publicistiky) v zásade odvodzoval od okolností týkajúcich sa osoby hosta predmetného programu, ktoré však ešte samé osebe nepostačujú na konštatovanie prepojenia programu so spravodajstvom. Určenie programu ako politicko-publicistického, resp. konštatovanie o naplnení niektorého z jeho definičných znakov (vrátane spätosti so spravodajstvom) totiž nezávisí od skutočností týkajúcich sa osoby, ktorá je hosťom programu, ale závisí od obsahu, resp. témy programu. Per analogiam možno poukázať na skutočnosť, že aj z rozhodovacej činnosti žalovaného (rozhodnutie č. RL/53/2010, na ktoré žalovaný v napadnutom rozhodnutí aj sám poukázal) vyplýva, že samotná účasť, resp. neúčasť politika nie je rozhodujúcou pre určenie, či je daný program politickou publicistikou. Z uvedeného podľa správneho súdu vyplýva, že teda okolnosť týkajúca sa osoby hosta programu (napr. jeho postavenie, funkcia, či iné okolnosti viažuce sa k jeho osobe) nie je rozhodujúcou skutočnosťou pre posúdenie charakteru programu, resp. pre posúdenie naplnenia niektorého z definičných znakov, na podklade ktorých možno určiť charakter programu. Smerodajným je preto, ako už správny súd naznačil vyššie, posúdenie témy, resp. obsahu programu. Témou predmetného programu bolo predstavenie obsahu novo vydanej knihy hosta a vzhľadom na skutočnosť, že kniha sa zaoberá problematikou celibátu, rozhovor medzi hosťom a moderátorom sa celkom logicky dotýkal tejto témy. **Napriek skutočnosti, že hosť programu bol toho-času suspendovaný biskupom z dôvodov, ktoré sa mali týkať knihy, táto skutočnosť nepredstavovala tému predmetného programu a z prepisu, ktorý uviedol sám žalovaný v napadnutom rozhodnutí je zrejmé, že otázka suspendácie sa v programe nespomínala a z prepisu ani nevyplývalo, že by sa recipienti programu (poslucháči) na základe obsahu programu mohli o suspendácii hosta vôbec dozvedieť. Pokiaľ teda aj suspendácia hosta bola podľa žalovaného toho času aktuálnou spravodajskou témou, správny súd konštatuje, že predmetný program sa touto nezaoberal a z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia žalovaného nevyplýval súvis obsahu predmetného programu s otázkou suspendovania hosta.**

24. Pokiaľ žalovaný spätosť so spravodajstvom odôvodňoval tým, že problematika celibátu a s tým späté sexuálne škandály kňazov je dlho-rozoberanou témou, s ktorou je verejnosť počas posledných rokov v médiách konfrontovaná kontinuálne a frekventovane, a teda je možné túto považovať za bezprostredne aktuálnu, správny súd uvádza, že uvedené konštatovanie žalovaného pôsobí mierne zmätočne, pretože pokiaľ ide o dlhodobu-rozoberanú tému, s ktorou je verejnosť konfrontovaná počas posledných rokov, tak táto téma stráca charakter bezprostrednej aktuálnosti, ale naopak je už témou, ktorá síce môže byť stále predmetom diskusie, avšak zjednodušene povedané, nejde o „novú“ informáciu, či fakt, ktorý by bolo možné považovať za aktuálny bezprostredne. Argumentum ad absurdum, pokiaľ by správny súd prijal záver, v zmysle ktorého by každá dlhodobá-diskutovaná téma bola považovaná za bezprostredne aktuálnu na účely determinovania jej presahu do spravodajstva, tak by potom napr. aj každá téma historicko-morálneho charakteru, ktorá rezonuje v spoločenskej diskusii, musela byť považovaná za bezprostredne aktuálnu (napr. téma holokaustu). **Pri zadefinovaní témy ako bezprostredne aktuálnej, ktorá by odôvodňovala jej subsumovanie pod spravodajstvo, je preto potrebné vnímať konkrétne časové súvislosti a z pohľadu správneho súdu táto téma síce nemusí byť úplne prvýkrát diskutovaná, ale do určitej miery má byť témou „novou“, súčasnou, resp. nedávno vzniknutou.** Tomuto záveru neodporuje ani zadefinovanie spravodajstva v zmysle Materiálu Rady, v zmysle ktorého sa do spravodajstva „započítavajú programy, ktoré obsahujú aktuálne správy (obrazové, čítané alebo kombinované) z domova a zo zahraničia, informácie o počasí, dopravnej situácii, športe a ktoré žánrovo zodpovedajú charakteristike spravodajstva. Spravodajstvo stojí na informáciách a faktoch, sprostredkúva rozmanité a spoločensky podstatné informácie odrážajúce myšlienkovú pluralitu spoločnosti a slúžiace verejnosti k utváraniu vlastných názorov. Preto má byť spravodajstvo objektívne, tj. presné, vyvážené, aktuálne, jasné, zrozumiteľné a nestranné, na rozdiel od publicistiky nemá obsahovať redaktorov či moderátorov názor, má iba tlmočiť fakty“. Prihliadnuc na uvedené je z vymedzenia obsahu spravodajstva (napr. aktuálne správy, informácie o počasí, dopravnej situácii) zrejmé, že pôjde teda z materiálneho hľadiska o informácie, fakty, ktoré sú charakteristické určitým stupňom „novoty“, ktorý je determinantom ich aktuálnosti.

25. S ohľadom na vyššie uvedené správny súd konštatuje, že **predmetný program nevykazuje spätosť so spravodajstvom**, tak ako uviedol žalovaný v napadnutom rozhodnutí, pretože na konštatovanie určitej spätosti so spravodajstvom nemajú vplyv okolnosti týkajúce sa výlučne osoby hosta, ktoré navyše v predmetnom programe ani neboli spomenuté, resp. diskutované a súčasne v programe neboli sprostredkované informácie, ktoré by bolo možné považovať za aktuálne správy, resp. informácie a fakty, ktorých charakter by bol v kontexte konkrétnych časových súvislostí vnímaný ako bezprostredne aktuálny. **Host v predmetnom programe spomenul fakty, ktoré však boli historického charakteru a ďalej primárne prezentoval svoje názory, svoje osobné pocity a skúsenosti z pozície bývalého kňaza na inštitút celibátu a na jeho dopad na rímskokatolícku cirkev.**

(...)

27. Správny súd ďalej konštatuje, že neprisvedčil argumentácii žalovaného, ktorý odôvodňoval naplnenie pojmových znakov politickej-publicistiky v prípade predmetného programu tým, že sa jednalo o politickú tému, keďže spravovanie a riadenie interných záležitostí v rámci cirkvi a s tým súvisiaci spôsob života rímskokatolíckych kňazov upravený vlastnými cirkevnými zákonmi možno považovať za tému politického charakteru, pretože ide o tzv. celibátne cirkevnú politiku. Podľa názoru správneho súdu **je totiž pojem politika/politický používaný v jednotlivých ustanoveniach zákona č. 308/2000 Z. z. (napr. § 19 ods. 1 písm. b), § 29, § 32 ods. 9 a 10) vo význame, v akom ide o činnosť vedúcich orgánov moci, strán, organizácií, občanov v oblasti všeobecných štátnych vecí a spravovania vnútroštátnych a medzinárodných vzťahov, nie v zmysle, že ide o interné spravovanie istej oblasti - v tomto prípade cirkvi. Pri takomto extenzívnom výklade, vo vzťahu k otázke, čo všetko možno subsumovať pod politickú tému by ad absurdum mohla byť považovaná za politickú tému aj napr. diskusia o školskom poriadku, alebo diskusia o interných pravidlách súkromných subjektov. Z pohľadu správneho súdu tak v prípade predmetného programu nebolo možné považovať tému predmetného programu za tému politickú. Správny súd navyše dodáva, že téma programu ani nemohla ovplyvniť, resp. zasiahnuť do politiky, vo vzťahu k zákonodarnej činnosti alebo exekutívnej činnosti vlády. Ide o spoločenskú tému, ktorá v spoločnosti rezonuje dlhodobo a skutočnosť, že je dostupnejšia vďaka súčasným technickým prostriedkom ešte neznamená, že táto téma je politickou témou, pričom v rozhodnom období ani nebola prerokovávaná žiadna legislatívna činnosť, či iniciatíva, súvisiaca s touto témou, ani súvisiaca všeobecne s cirkvou a jej fungovaním.**

28. Podľa správneho súdu v prejednávanej veci tak v prípade predmetného programu **neboli naplnené definičné znaky politickej publicistiky** podľa § 3 písm. l) zákona č. 308/2000 Z.z., keďže nebola preukázaná ani fakultatívna spätosť so spravodajstvom a ani sa nejednalo o politickú tému, teda neboli preukázané okolnosti, na základe ktorých žalovaný subsumoval predmetný program pod politickú publicistiku. Naopak, je možné prisvedčiť žalobcovi, že predmetný program možno subsumovať pod tzv. ostatnú publicistiku. Ostatná publicistika nie je legálne definovaná, avšak jej vymedzenie sa nachádza v Materiáli Rady, podľa ktorého ide o publicistické programy, ktoré nie sú politickou publicistikou, t.j. ostatné diskusné relácie, ďalej napr. komentáre, investigatívna, občianska publicistika, magazíny, medailóny, profily, glosy, mozaiky a pod. V tejto súvislosti a aj vzhľadom na vyššie uvedené správny súd vyhodnotil ako opodstatnenú argumentáciu žalobcu, ktorý označil predmetný program ako publicistické interview, spadajúce do programového typu ostatná publicistika, na ktoré sa nevzťahujú kritériá objektívnosti a nestrannosti podľa § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z.z.

29. V nadväznosti na **uvedené možno námietky žalovaného, smerujúce voči prístupu, resp. spôsobu vedenia programu zo strany moderátora, vyhodnotiť ako irelevantné, pretože tieto by boli významné len za predpokladu, že predmetný program by bolo možné identifikovať ako politicko-publicistický program.**

30. Správny súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia žalovaného dospel k záveru, že žalovaný nepostupoval v súlade so zákonom, keď **nesprávne právne posúdil charakter predmetného programu**, ktorý bol predmetom konania vo veci možného porušenia § 16 ods. 3 písm. b) zákona 308/2000 Z.z., keď na namietaný program aplikoval nesprávnu právnu normu. Preto je daný dôvod na zrušenie napadnutého rozhodnutia podľa § 191 ods. 1 písm. c) SSP z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia.

31. Vzhľadom na nesprávne právne posúdenie namietaného programu ako programu politickej publicistiky bolo ďalšie právne posúdenie sankcionovaného konania žalobcu a aplikácia § 16 ods. 3 písm. b) v spojení s § 64 zákona č. 308/2000 Z.z. zo strany žalovaného v napadnutom rozhodnutí nesprávna. Z toho dôvodu **nebolo zo strany súdu potrebné posudzovať mieru objektívnosti a nestrannosti**, ktorú vo vzťahu k namietanému programu zabezpečil žalobca, ani posúdiť, či bol sankcionovaný skutok vo výroku napadnutého rozhodnutia dostatočne špecifikovaný.“

* * *

Z vyššie uvedeného vyplýva, že Správny súd v Bratislave rozsudkom sp. zn. BA-5S/139/2019 z 30. 1. 2024 rozhodol, že Rada nesprávne právne posúdila predmetný program *Bez obalu* ako politicko-publicistický program v zmysle § 3 písm. l) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii.

Vzhľadom na viazanosť Rady rozhodnutím Správneho súdu v Bratislave a vzhľadom na právny názor súdu vyslovený v zrušujúcom rozsudku sp. zn. BA-5S/139/2019 z 30. 1. 2024, že predmetný program *Bez obalu* odvysielaný účastníkom konania dňa 23. 9. 2018 v čase o cca 20:00 hod. na rozhlasovej programovej službe Rádio Slovensko **nie je politicko-publicistickým programom** v zmysle § 3 písm. l) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii, z čoho vyplýva, že účastník konania **nemal povinnosť zabezpečiť jeho objektívnosť a nestrannosť** v zmysle podľa § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii, je potrebné správne konanie č. 0094/SKO/2024 (predchádzajúce č. 355/SKO/2019) **zastaviť** podľa § 30 ods. 1 písm. h) zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní, pretože odpadol dôvod konania začatého na podnet správneho orgánu.

* * *

ZÁVER:

Vzhľadom na vyššie uvedené navrhujeme Rade prijať uznesenie podľa pripraveného návrhu.